

MD-2004. mun. Chișinău. bd. Ștefan cel Mare și Sfint 198

Tel. 24-36-41

Nr. 06/4110 din " 19 " 09 2016

La nr.06/1313 din 05.09.2016

**Ministerul Muncii,
Protecției Sociale și Familiei**

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție asupra hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.909-XII din 30.12.1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl.

Anexă:

- Raportul de expertiză anticorupție - 2 file.
- Anexa la raportul de expertiză- 2 file.

Director-adjunct

Cristina ȚARNĂ

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.909-XII din 30.12.1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl (art.6, art.8, art.9)

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Potrivit autorului, proiectul a fost elaborat cu scopul armonizării cadrului normativ existent, precum și modificării periodicității de colectare a datelor de către Biroul Național de Statistică (din lunară în trimestrială).

d. Suficiența argumentării. În nota informativă autorul menționează că: „Modificările efectuate la art.9 alin.(1) al Legii nr.909-XII din 30.01.1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl s-au efectuat la solicitarea Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova, de modificare a periodicității de colectare a datelor (din lunară în trimestrială). Impactul scontat este ca raportul statistic să fie prezentat doar de 4 ori pe an, în loc de 12 ori cum este în prezent, micșorînd astfel sarcina statistică asupra respondenților”.

Astfel, în nota informativă autorul nu argumentează necesitatea promovării proiectului, în situația în care drepturile cetățenilor prevalează asupra intereselor autorităților publice. În sensul dat, nota informativă este insuficient argumentată și nu corespunde art.20 din Legea nr.780-XV 27.12.2001, care prevede: "Concomitent cu elaborarea proiectului de act legislativ, grupul de lucru întocmește o notă informativă care include:

a) condițiile ce au impus elaborarea proiectului, inclusiv necesitatea armonizării actului legislativ cu reglementările legislației comunitare, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări”.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Potrivit notei informative, implementarea proiectului nu necesită mijloace financiare suplimentare.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Potrivit autorului, promovarea proiectului este în interesul cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl care cad sub incidența Legii nr.909-XII din 30.01.1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl.

Analizînd prevederile proiectului și nota informativă, constatăm că de fapt, modificările care se promovează contravin intereselor persoanelor menționate supra și prejudiciază în mod direct această categorie de beneficiari. Or, calcularea compensației în baza salariului mediu pe țară care era cu trei luni în urmă, nu poate fi echivalat cu calcularea acestei compensații în baza salariului mediu care era cu o lună în urmă și care potrivit datelor statistice oficiale ale Biroului Național de Statistică este mai mare în raport cu primul.

Astfel, este inechitabil față de persoanele beneficiari de compensație pentru urmările catastrofei de la Cernobîl, să li se calculeze compensația respectivă în baza unei noi reglementări care în coraport cu norma actuală îi defavorizează.

În consecință, proiectul prejudiciază interesele cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl care cad sub incidența Legii nr.909-XII din 30.01.1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

Proiectul supus expertizei nu reglementează expres domeniul anticorupție, motiv din care compatibilitatea acestuia cu standardele internaționale anticorupție nu este evaluată. Totodată, date fiind obiecțiile expuse în acest raport cu privire la neîntrunirea rigorilor de expertiză anticorupție, considerăm proiectul insuficient compatibil cu standardele naționale anticorupție.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Cu referire la transparența în procesul decizional constatăm că proiectul prenotat se regăsește pe pagina oficială a Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, cerință impusă de prevederile Legii privind transparența în procesul decizional nr.239-XVI din 13.11.2008, potrivit căreia autoritățile publice sunt obligate de a întreprinde măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional, plasînd proiectul de act normativ pe pagina web oficială a instituției.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigue

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

Nu sînt identificate conflicte ale normelor de drept, capabile să genereze coruptibilitate.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

La art.I alin.(3) „Persoanelor cu dizabilități menționate la punctul 1 al art.6 din prezenta lege, pentru prejudiciul adus sănătății li se plătește o compensație unică în mărime de un salariu mediu lunar pe țară, pe trimestrul premergător trimestrului în care s-au adresat pentru acordarea compensației, pentru fiecare procent de pierdere a capacității profesionale de muncă”.

Sintagma „pe trimestrul premergător trimestrului în care s-au adresat pentru acordarea compensației”, încalcă în mod discreționar drepturile beneficiarilor de compensație, care în mod arbitrar în baza noii metode de calcul, vor fi prejudiciați financiar. Or, luînd în considerare că rata inflației în Republicii Moldova este mereu în creștere față de rata medie acceptabilă, atunci, și salariul mediu lunar pe economie se modifică de la o lună la alta.

Astfel, potrivit Biroului Național de Statistică, salariul mediu lunar pe economia națională pentru perioada ianuarie-iunie 2016 constituie:

-pentru trimestrul I- 4689,2 lei

-pentru trimestrul II-4980,7 lei

În aceeași ordine de idei, constatăm că salariul mediu lunar pe economie este în creștere în trimestrul II 2016 în raport cu trimestrul I pe anul 2016. Astfel, efectuînd un calcul simplu, observăm că diferența de salariu mediu lunar este de 308,5 lei.

În acest context, facem trimitere la dispoziția Legii nr. 909-XII din 30.01.1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl la art.9 care prevede că: „persoanelor cu dizabilități menționate la punctul 1 al articolului 6 din prezenta lege, pentru prejudiciul adus sănătății, li se plătește o compensație unică în mărime de un salariu mediu lunar pe republică, pe luna premergătoare lunii în care s-au adresat după compensație, pentru fiecare procent de pierdere a capacității profesionale de muncă”.

Astfel, menționăm că modificarea propusă de autor contravine intereselor beneficiarilor de compensație.

În rezultat, constatăm că modificarea propusă de autor va defavoriza un anumit grup de cetățeni beneficiari de compensația stabilită pentru consecințele de la Cernobîl.

În situația în care la depunerea cererii de acordare a compensației, autoritatea va calcula cunțul compensației în mărime de un salariu mediu lunar pe țară pe trimestrul premergător trimestrului în care s-a adresat beneficiarul, atunci inevitabil, acestuia i se va acorda o compensație mai mică decît în cazul în care i se va calcula după salariul mediu lunar pe țară.

În consecință, norma analizată contravine drepturilor stabilite în Constituția Republicii Moldova la art.47 Dreptul la asistență și protecție socială alin.(1) care prevede: „Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcămîntea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare”.

Aceleași prevederi sunt consfințite și de Declarația Universală a drepturilor omului din 10.12.1948, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărîrea Parlamentului. nr.217-XII din

28.07.1990, la art.25 alin.(1). Orice persoană are dreptul la un nivel de viață corespunzător asigurării sănătății sale, bunăstării proprii și a familiei, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare, are dreptul la asigurare în caz de șomaj, de boală, de invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în alte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență ca urmare a unor împrejurări independente de voința sa.

De asemenea, Declarația Universală pentru drepturile omului, la art.28 prevede: „Fiecare persoană are dreptul să beneficieze, pe plan social și internațional, de existența unei ordini care să permită ca drepturile și libertățile enunțate în prezenta Declarație să-și poată găsi o realizare deplină”.

Recomandarea: În contextul celor menționate supra, promovarea normei analizate este inoportună.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărîrea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Vera Macovei
Inspector al Direcției legislație și expertiză anticorupție
14 Septembrie 2016

Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md

**Anexa la raportul de expertiză anticorupție
asupra nivelului coruptibilității proiectului**

de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.909-XII din 30.12.1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl (art.6, art.8, art.9)

Nr.	Norma	Factori de coruptibilitate și alte obiecții	Analiza	Recomandarea
1	La art.I alin.(3) „Persoanelor cu dizabilități menționate la punctul 1 al art.6 din prezenta lege, pentru prejudiciul adus sănătății li se plătește o compensație unică în mărime de un salariu mediu lunar pe țară, pe trimestrul premergător trimestrului în care s-au adresat pentru acordarea compensației, pentru fiecare procent de pierdere a capacității profesionale de muncă”.	Termene exagerat de lungi sau scurte Instituire sau prelungire nelimitată/nejustificată a termenelor	Sintagma „pe trimestrul premergător trimestrului în care s-au adresat pentru acordarea compensației”, încalcă în mod discreționar drepturile beneficiarilor de compensație, care în mod arbitrar în baza noii metode de calcul, vor fi prejudiciați financiar. Or, luând în considerare că rata inflației în Republicii Moldova este mereu în creștere față de rata medie acceptabilă, atunci, și salariul mediu lunar pe economie se modifică de la o lună la alta. Astfel, potrivit Biroului Național de Statistică, salariul mediu lunar pe economia națională pentru perioada ianuarie-iunie 2016 constituie: -pentru trimestrul I- 4689,2 lei -pentru trimestrul II-4980,7 lei În aceeași ordine de idei, constatăm că salariul mediu lunar pe economie este în creștere în trimestrul II 2016 în raport cu trimestrul I pe anul 2016. Astfel, efectuând un calcul simplu, observăm că diferența de salariu mediu lunar este de 308,5 lei. În acest context, facem trimitere la dispoziția Legii	În contextul celor menționate supra, promovarea normei analizate este inoportună.

nr. 909-XII din 30.01.1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl la art.9 care prevede că: „persoanelor cu dizabilități menționate la punctul 1 al articolului 6 din prezenta lege, pentru prejudiciul adus sănătății, li se plătește o compensație unică în mărime de un salariu mediu lunar pe republică, pe luna premergătoare lunii în care s-au adresat după compensație, pentru fiecare procent de pierdere a capacității profesionale de muncă”.

Astfel, menționăm că modificarea propusă de autor contravine intereselor beneficiarilor de compensație.

În rezultat, constatăm că modificarea propusă de autor va defavoriza un anumit grup de cetățeni beneficiari de compensația stabilită pentru consecințele de la Cernobîl.

În situația în care la depunerea cererii de acordare a compensației, autoritatea va calcula cunțul compensației în mărime de un salariu mediu lunar pe țară pe trimestrul premergător trimestrului în care s-a adresat beneficiarul, atunci inevitabil, acestuia i se va acorda o compensație mai mică decât în cazul în care i se va calcula după salariul mediu lunar pe țară.

În consecință, norma analizată contravine drepturilor stabilite în Constituția Republicii Moldova la art.47 Dreptul la asistență și protecție socială alin.(1) care prevede: „Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală,

		<p>precum și serviciile sociale necesare”.</p> <p>Aceleași prevederi sunt consfințite și de Declarația Universală a drepturilor omului din 10.12.1948, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului. nr.217-XII din 28.07.1990, la art.25 alin.(1). Orice persoană are dreptul la un nivel de viață corespunzător asigurării sănătății sale, bunăstării proprii și a familiei, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare, are dreptul la asigurare în caz de șomaj, de boală, de invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în alte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență ca urmare a unor împrejurări independente de voința sa.</p> <p>De asemenea, Declarația Universală pentru drepturile omului, la art.28 prevede: „Fiecare persoană are dreptul să beneficieze, pe plan social și internațional, de existența unei ordini care să permită ca drepturile și libertățile enunțate în prezenta Declarație să-și poată găsi o realizare deplină”.</p>	
--	--	---	--

MINISTERUL JUSTIȚIEI AL
REPUBLICII MOLDOVA

str. 31 August 1989, nr. 82
MD- 2012, mun. Chișinău,
tel.: 0 22 23 47 95, fax: 0 22 23 47 97
www.justice.gov.md

20.10.16 Nr. 03/11554
La Nr 06/1092 din 02.10.2016

**Ministerul Muncii,
Protecției Sociale și Familiei**

Urmare a examinării proiectului Legii pentru modificarea Legii nr. 909 din 30 ianuarie 1992 privind protecția socială a cetățenilor care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl și a hotărîrii Guvernului de aprobare a acestuia, comunicăm lipsa obiecțiilor de ordin juridic.

Nicolae EȘANU,
Viceministru

